

Muhulane

Nr 9 (407)

September 2023 (mihklikuu)

Muhu leht

Käima hakkas 'koolipraam'

Virtsu lapsed, kolm tüdrukut ja viis poissi, kuuluvad nüüd Muhu 132-liikmelisse kooliperre, kirjutas 2. septembri Saarte Hääl.

EAÕK 100

Eestit külastab 12.–20. septembril Tema Pühadus oikumeeniline patriarh Bartolomeus. Muhulased ja saarlased lähevad Patriarhiga kohtuma Hiiumaale 18. septembril.

17. septembril kl 19.30 toimub heategevuslik kontsert Tema Pühaduse oikumeenilise patriarhi Bartolomeuse auks Pärnu kontserdimajas. Maestro Neeme Järvi dirigeerimisel esineb Pärnu linnaorkester. Piletid: www.eoc.ee/kontsert-patriarhi-auks.

18. septembril kl 16.30 - hingepalve Kuriste Jumalasündinutaja sündimise kirikus ja **kl 18** Puski Kristuse sündimise kiriku taasavamine.

Patriarhi visiit on pühendatud Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku sajandale aastapäevale. 7. juulil 1923. aastal andis üleilmne patriarh Meletius IV koos püha sinodiga välja tomose (akti) Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku (EAÕK) autonoomia ehk osalise iseseisvuse kohta. Soome õigeuskirik sai samalaadse akti päev varem. Praegu on Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku 68 koguduses umbes 34 000 inimest. Lähemalt: eoc.ee

Juulikuus poodles **Liiva Konsumis** rekordiliselt külastajaid, mis tõi kauplusele aegade suurima käibe, kirjutas 3. augusti Saarte Hääl.

ISSN 1736-289X

9 771 736 289007

Noortekeskuse suvi oli täis avastusi ja õppimist

Muhu Noortekeskuse suvi kujunes hoogsamaks, kui kevadel arvasime. Suvesse jätkus väljasõite, õpilasmalev, noortefestival, noorteavastus.

Juunis puhkasime kiiresti peale kooli lõppu, et avada juulis uksed kõigile soovijatele. Rõõm oli kohata lisaks kohalikele noortele ka saare külalisi. Tegevuste põhirõhk kandus sel suvel hoopis augustisse.

31. juulist 11. augustini korraldas Muhu Noortekeskus koostöös Orissaare Noortekeskusega õpilasmaleva. Kahe nädala jooksul said 22 noort mitte ainult unustamatu suve, vaid ka hindamatu töökogemuse erinevates valdkondades. Tänavu pakkusid noortele maleva raames tööd lisaks Muhu valla allasutustele ka Tihuse Hobuturismitalu, Kehte ehitus, Saaremaa Haldus, Pärandkooslus OÜ, Pädaste mõis. Aitäh teile kõigile! Lisaks

sellele korraldati tööandjate külastusi, mille raames tutvusid noored erinevate karjäärivõimaluste ja potentsiaalsete tulevaste tööand-

jatega. Lähemalt nägid noored TS Laevade ja Baltic Workboats telgitaguseid. Õpilasmalevat aitas ellu viia Haridus- ja Noorteameti

Loe edasi lk 5.

Vallavõim vs noored Muhu Noortefestivalil. Erakogu

101! Võtkem eeskujul!

Lilli-Vilhelmine Riisil täitis 101. eluaasta 20. augustil. Kolm päeva hiljem, 23. augustil tähistas Lilli oma sünnipäeva Hellamaa külakeskuse „Keskomingupidajate“ seltsis. Piduliku päeva avasõnad ütles vallavanem. Lilli võib uhkusega kanda tiitlit: kõige vanem Muhus elav muhulane, sest väljaspool Muhu elab pikaealisi Muhu juurtega inimesi veel. Kauneid õisi ja õnnitlusi jagus palju. Koos lauldi Peeter Dudniku akordioni saatel laulu „Üks täht, üks laul“, mis Lilli mõtted hetkeks lapsepõlvradadele Mustjala kanti viisid ja vaikselt silmanurgast heldimuspisaraid pühkima panid. Löödi kokku klaase, et ikka hea tervis püsiks, ja maitsi torti. Valsiviisi saatel keerutas ta koos vallavanemaga tantsupõrandal. Milline elujõud, milline huvi maailma vastu on selles inimeses peidus! Eeskujuks meile kõigile! Sünnipäevalaps tänas korraldajaid, kes ettevalmistamisel kaasa löid.

Armas, Lilli!

Ole ikka ilu kandjaks, rõõmsa, erksa tuju andjaks!

Pilt Anu Kaljuste, tekst Heiske Tuul.

Liina Oidekivi ja Priit Brikkeri perre sündis 18. juulil poeg **Joann River Brikker**.

Mariin Ling-Kivima ja Herlet Kivima perre sündis 29. juulil tütar **Tähe Kivima**.

Volikogu 16. augusti istungi päevakorrast

- Muhu valla põhimääruse 2. lugemine,
- Kuivastu k Kaurasalu ja Uue-Ankru kü-te detailplaneeringu (DP) algatamine,
- Liiva k Raunmäe kü DP algatamine,
- Tamse k Krundi kinnistu ja selle lähiumbruse DP keskkonnamõjude strateegilise hindamise algatamata jätmine,
- Kuivastu k Mäetaguse mü DP algatamata jätmine,
- Vahtraste k Pihlaka ja Vare kü-te DP vastuvõtmine,
- Kallaste k Lanski-Ranna kinnistu DP kehtetuks tunnistamine,
- kinnisasjaga liitmiseks sobiva maa omandamine/ omandamisest loobumine (taotlus Rootsivere k Vahtna kü-ga (üldkasutatav maa) piirneva iseseisva kasutusvõimaluseta maa-ala liitmiseks Vahtna kü-ga),
- informatsioonid.

Kinnisvarainvesteeringute juhtimise ettevõtte Lumi Capital võttis oma tiimiga ette ajaloolise Kuivastu postimaantee teeipiirete korrastamise. Heategevuslikus korras puhastati ja värviti suur osa maanteepostidest, andes sellega uue hingamise ajaloolisele vaatamisväärsusele. Tööd teostati koostöös Muhu valla Kommunaalametiga.

Erakogu

Vallavalitsuse istungitelt

1. august

Hooldusteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihooldustöötajate kulude piirhinna ulatuses tasumise ülevõtmine Muhu valla poolt.

Väljastati ehitusluba:

- puurkaevude rajamiseks Pädaste k Vainula mü, Tamse k Allika mü, Viira k Paavli-Andruse mü;
- kuuri püstitamiseks Raugi k Saadu mü,
- abihoone püstitamiseks Simiste k Põlluingli mü.

Väljastati projekteerimistingimused ehitusprojekti koostamiseks:

- Igaküla Jaagu mü elamule,
- Põitse k Nakitse mü elamule ja abihoonele.

Tulenevalt maaüksustel asuvate hoonete kasutusotstarvetest, otsustati muuta mü-te sihtotstarve elamu- maaks:

- Külasepa k Jaagu, Lalli k Niidi, Lehtmetse k Kutu, Levalõpme k Paali ja Tooma, Mäla k Niidiaia, Nautse k Kästiki, Paenase k Tänavasuu; Põitse k Kesküla ja Kerstiku, Pädaste k Oru, Pärse k Lepiku ja Paavli, Rannaküla Vigalamäe ja Käänu, Rebaski k Kukka, Ridasi k Vesiaia, Sepa ja Linga, Rootsivere k Põllu, Niidi ja Veski; Koguva k Hansu, Rässa k Kase, Simiste k Lilleniidi ja Andruse, Soonda k Tänavasoo ja Suure-Tähvena, Suuremõisa k Kõue, Tupenurme k Andruse, Vahtraste k Pärdi, Viira k Lauritse ja Nuka; Tupenurme k Uuelu ja Aida, Soonda k Nuudi; Kuivastu k Nurmeaia, Laheküla Loigu, Lehtmetse k Ristikivi, Mäla k Uue-Mihkli, Rässa k Perejaani, Simiste k Lepiku, Suuremõisa k Jüri, Võlla k Uus-Lalli.

Otsustati jagada:

- Hellamaa k Lehekopli kü: Lehe-

kopli (mtm) ja Oskari (el.m),

- Raugi k Laasu kü: Laasu ja Piirilaasu (mtm-d).

Määrati Levalõpme k Tooma mü uueks lähiaadressiks Uie-Tooma.

8. august

Kinnitati avalike ürituste toimumine: "Suvelõpukontsert kollase maja õunaaias" Liiva kohviku sise-õues 26. augustil; "Muinastulede öö" Simiste k Lõunaranna sadamas 26. augustil; bluuiohtu Muhu Muusikatalus, Hellamaa k 17. augustil; „XX Muhu Jooks“ Liiva spordiväljakul 12. augustil; „Muhu Noortefestival“ Liiva spordiväljakul 11 augustil.

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Hooldusteenust vahetult osutavate hooldustöötajate ja abihooldustöötajate kulude piirhinna ulatuses tasumise ülevõtmine Muhu valla poolt.

Kooskõlastati puurkaevu asukoht: Liiva k Metsaselli mü ja Tusti k Kupja mü.

Väljastati ehitusluba puurkaevu rajamiseks Külasepa k Kadaga mü. Anti kasutusluba Soonda k Lao mü tapamajale.

Kinnitati avatud menetlusega riigihanke nr 266996 „Muhu valla Kommunaalametile väikelaaduri koos lisavarustusega soetamine“ tulemusel, edukaks tunnistasid Swedbank Liising Aktsiaselts ja OÜ SAMI Masinakeskus ühispakkumus.

Vaadati läbi volikogu materjalid.

15. august

Otsustati jagada Rootsivere k Uustalu mü: Uustalu (el.m) ja Uue-Toomase (mtm).

Otsustati muuta Simiste k Kevade mü lähiaadresse: Kevade tee 1 -

Kiuru, Kevade tee 2 - Sepa, Kevade tee 3 - Oru, Kevade tee 4 - Alliku, Kevade tee 5 - Linda.

Kehtestati üürihind Nõmmkülas asuvale munitsipaal korterile.

Otsustati korraldada alla lihthanke piirmäära jääv hange „2023–2024 kütteperioodi puiduhakke tarnimine“.

Väljastati kasutusluba:

- Piiri k Kesküla mü 15 kW päikeseelektrijaamale,
- Raugi k Männajuuere mü saunale.

Korraldatud jäätmeveost vabastati ajutiselt 24 kinnistut ja pikaajaliselt 6 kinnistut.

Kirjalik enampakkumine Liiva turuhoones asuva äripinna rendile võtmiseks tunnistasid nurjunuks, uueks pakkumiste tähtjaks määrati 15. september kl 11.

22. august

Otsustati munitsipaalaluruumi kasutusse andmine (Nõmmküla Sireli).

Määrati sotsiaalhoolekandeline hüvitis.

Kinnitati avaliku ürituse toimumine: Külasepa sügisfestival-laot 9. septembril kl 10–14 Külasepa külaplatsil.

Otsustati jagada Paenase k Langi mü: Langi ja Tähve (mtm-d).

Väljastati ehitusluba:

- Mäla k Pärdi-Andruse mü päikeseelektrijaama rajamiseks,
- Igaküla Jaagu mü elamu püstitamiseks.

Väljastati projekteerimistingimused Võiküla Sade mü püstitatava 10 kV jaotus- ja juhtimishoone ehitusprojekti koostamiseks.

Eraldati vahendid reservfondist koolisööklaale uue katla soetamiseks ja paigaldamiseks.

Kuivastu postimaantee teepiirded tehti korda

Kirjalik enampakkumine ärruumide rendile andmiseks

Muhu Vallavalitsus kuulutas välja kirjaliku enampakkumise **hoone osa rendile andmiseks ärruumina Muhu vallale kuulavas hoones aadressil Liiva küla, Turuplatsi**. Rendile antakse 16,9 m² suurune poe- ja vajadusel ka osaliselt inventari ruum.

Lepingu pikkus kuni 5 aastat, rendimakse alghind 6 eurot/m² kuus. **Pakkumiste esitamise uus tähtaeg on 15. september 2023 kell 11.**

Pakkumus peab sisaldama pakkuja aadressi, plaanitava tegevuse kirjeldust, sõnadega väljakirjutatud pakutavat summat, pakkumuse esitaja allkirja.

Pakkumus saata elektrooniliselt ettenähtud tähtjaks Muhu Vallavalitsuse e-postile **kantselei@muhi.ee** märksõnaga „Äripind“. Lisateave tel 508 2776.

Tere, kool!

Esimene klass koos klassijuhatajaga esimesel koolipäeval.

Kalmer Saar

Lõikus- ja sügiskuu muuseumis

Kalendri suvi kestab veel nii umbes kuu, aga aknast välja vaadates on juba vaikselt sügise tunne, naabrinaise ilusad punapõksed õunad on okstel valmimas ja tundub, et ka vihma sajab rohkem kui paistab päikest. Gruppide külastusi on veel ikka tulemas nii septembris kui oktoobris ja seal edasi saame ehk rohkem keskenduda erinevate kokkuvõtete tegemistele, kindlasti on tulemas veel mitmeid üritusi.

8. augustil avasime Kunstitalis **Wilja Prometi meremaalide** näituse. Näitusmüük on olnud edukas ja nii mõnigi maal on leidnud endale uue kodu. Praegu on maalid kõik veel Kunstitalis olemas ja kes ei ole näitust jõudnud vaatama, tasub kiirustada, sest näitus on vaadatav esmaspäevast pühapäevani, seda **15. septembrini** kl 10–17.

15. augustil algas saartel õigeusu festival. Rinsi kiriku juures esines ettekandega Eda Maripuu. Muuseum aitas festivali jaoks ette valmistada kirikute teemalist näitust, mida saab vaadata Kuressaares.

Muuseumi tegevusjuhil õnnestus osaleda 21.–23. augustini muuseumipedagoogide suvepäevadel Lääne-Virumaal. Suvepäevade raames sai külastatud Rakvere Linnust, kus jagati meid gruppideks ja räägiti teemadel: „Eluolu ja kombed keskaegses Liivimaal“ ja „Palgasõduri proovipäev“. Lisaks pakuti lõunat: laual oli nõudest ainult nuga ja joogitops, kandikul lahti lõigatud leib ja erinevatel alustel toodi ahjukana, kruubipuder ja värsked salat. Leiba tuli kasutada taldrikuna ja kes leiba kõigepealt ära

sõi, siis selliseks tema lõuna-sööka suuresti jäi. Linnuse all on ka põrgu, mida saab külastada – ja oli ikka paras põrgu küll. Kel tekkis huvi, soovitan minna ja ise järele proovida. Lisaks võib linnuses juhendaja käe all teha erinevaid tegevusi, rühmaga saab läbi mängida lahinguid, selleks on olemas puust mõõgad ja piigid jne. Linnuses on ka koduloomad-linnud: jänesed, kitsed, eesel, hobune, haned, kukk ja kanad. Linnusest viis meie tee Politseimuuseumisse, seal alustasime ülesandega „kohtulabor“, räägiti kuidas käib kuritööpaigas erinevate DNA-proovide võtmine. Tegime kaardile oma sõrmejäljed, võtsime laualt sõrmejälgi ja vaatasime laual lebava mannekeeni vigastusi. Lisaks said soovijad lõigata ja tutvuda seasilma sise-musega ja seastudame lõikehaavade-ga. Siis siirdusime majja, kus tutvusime ekspositsiooniga ja mängisime läbi tänavarahutuse. Edasi viis tee meid Linnakodaniku Majamuuseumiga tutvuma. Seejärel jätsime Rakverega nägemist ja siirdusime Palmse mõisa, kus majutusime külalistemajas ja jalutasime mõisapargis, mis on väga ilus. Järgmisel päeval toimus ekskursioon mõisas, käisime Oandu matkarajal ja õhtul kuulasime ettekannet teemal „Koošõppimine muuseumis“. Viimasel päeval külastasime Sagadi mõisa ja Sagadi Metsamuuseumi. Väga kaunis mõisas saime teada, mida teeb mõis 24/7. Õige vastus, et laguneb. Sagadi Metsamuuseumis võttis meid vastu tore muuseumipedagoog, kes oli

maskeerunud mägraks. Tutvusime erinevate ekspositsioonidega ja seal oli tõesti tunne, et viibid nagu metsas. Vaadata saab erinevate loomade topiseid, tutvuda meie metsades kasvavate puuliikidega, kuulata erinevate lindude laulu ja seal on veel palju muud vaatamist. Oli suurepärase väljasõit, sai vahetada muljeid ja ammutada uusi ideid.

26. augustil toimus Tooma talu õuel Suvelõpu simman, millega tähistasime ka muuseumi juubelit. Esinesid Saaremaa Simmanitantsu Klubi, karmoškaansambel Meite Moodi ja meil oli ka üllatusesineja – Muhu Segakoor. Oli väga tore õhtu, väike vihmasabin ei rikkunud kellegi tuju.

1. septembril toimus muuseumi Koolielus traditsiooniline vana-aja koolitund esimesse klassi õpilastele. Tunni viis läbi Meelis Mereäär.

Septembri lõpus on lootust, et saame teha ka raamatu „Hellamaa ja Võlla asundus“ esitluse. Kuupäev, koht ja kellaeg veel selgub ja sellest anname teada erinevate teabekanalite kaudu.

Kuni 15. septembrini on Muhu Muuseum ja Kunstitali avatud E-P kl 10–17. Alates 16. septembrist on muuseum avatud T-L kl 10–17. Kunstitali proovime lahti hoida laupäeviti ja eelneva kokkuleppe alusel pääseb sinna ka muul ajal.

Eemu veskisse pääseb ettetellimisel, kuid territooriumil võib jalutada ja stende lugeda.

Tervitustega,

Muuseumipere

XX MUHU JOOKS

12. august 2023. a.

I Osalejad

Kokku osales 20. Muhu jooksul 309 jooksuhuvilist: põhijooksul (21,1 km) 34 jooksjat, rahvajooksul (6,3 km) 197 jooksjat, lastejooksul (ca 200m) 78 jooksjat.

II Võitjad

Põhijooks (21,1 km)

Mehed / mehed seniiorid

I Kaupo Uuetoa 1.13.46,1

II Indrek Niklus 1.26.07,0

III Raido Kukk 1.27.09,9

Naised

I Kertu Kula 1.26.07,0

II Anni Kingsepp 1.28.45,1

III Ulla Meresma 1.47.08,1

Naised seniiorid

I Ulla Meresma 1.47.08,1

II Anne- Li Tilk 1.49.53,4

III Liisi Aavik 1.50.07,7

Noormehed

I Karl Rudolf Kunnas

1.58.58,4

Rahvajooks (6,3 km)

Mehed

I Mairo Mändla 0.22.45,2

II Raini Toom 0.23.31,6

III Eero Heinmetts 0.23.54,1

Naised

I Margret Zimmermann

0.26.47,3

II Hanna-Liina Palu

0.27.08,4

III Taimi Kangur 0.29.58,9

Mehed seniiorid

I Raini Toom 0.23.31,6

II Eero Heinmetts 0.23.54,1

III Janos Usin 0.26.13,0

Naised seniiorid

I Taimi Kangur 0.29.58,9

II Katrin Tänav 0.33.16,5

III Tiina Bogdanov 0.34.53,7

Neiud

I Miia Tüür 0.34.55,6

II Sara Kroon 0.38.35,2

III Katriin Kivisoo 0.38.51,5

Poiss

I Filip Viktor Vits 0.28.06,4

II Marko Unt 0.28.37,1

III Johann Viktor Vits

0.29.05,5

Tüdruk

I Elenor Truuts 0.33.10,0

II Johanna Luht 0.33.38,9

III Roosi Truuts 0.40.29,0

III Parimad muhulased

Põhijooks

Mehed seniiorid 27. **Eero Naaber** 2.00.56,6

Mees 28. **Sander Veskimeister** 2.01.44,7

Naine 35. **Anna-Maria Tuuling** 2.25.22,7

Rahvajooks

Mehed 25. **Märt Maripuu** 0.30.32,0

Meesseeniior 31. **Kasper Kivisoo** 0.32.04,6

Naised 56. **Ann Rist** 0.35.01,1

Naised seniiorid 72. **Katrin Kommel** 0.39.24,6

Neiu 55. **Miia Tüür** 0.34.55,6

Muhu valla planeeringute teated

Muhu Vallavolikogu algatas oma 16.8.2023. a otsusega nr 107 Kuivastu küla Kaurasalu ja Uue-Ankru katastriüksuste detailplaneeringu ja jättis algatamata keskkonnamõtjude strateegilise hindamise.

Detailplaneeringu pindala on ca 15,31 ha ja see hõlmab Kuivastu küla Kaurasalu (47801:001:1070), Uue-Ankru (47801:008:0142) ning osaliselt Kaura (47801:001:1069) katastriüksusi. Detailplaneeringu eesmärgiks on maaüksustele päikeseelektrijaama ja selle toimimiseks vajalike ehitiste rajamine. Detailplaneeringuga soovitakse osaliselt muuta Muhu Vallavolikogu 16.11.2022 otsusega nr 72 kehtestatud Kaura detailplaneeringut.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb PlanS § 125 lg 2 ja § 140 lg 7. Muhu valla üldplaneeringu kohaselt tuleb detailplaneering koostada päikesepeakide püstitamiseks väärtuslikel maastikel, kui nende peamine eesmärk on elektrienergia müümine üldvõrku.

Planeeringuala lähistel paikneb Kuivastu merikotka püsielupaik, planeeringualale ulatub I kaitsekategooriasse kuuluva merikotka elupaik. Detailplaneeringuga kavandatava tegevuse eeldatava keskkonnamõtjute olulisuse väljaselgitamiseks koostati keskkonnamõtjude eelhindang, mille raames koostati ka eksperthinnang päikeseelektrijaama rajamisega kaasneva võiva mõju hindamiseks merikotka elupaigale. Eelhindangu käigus jõuti järeldusele, et arvestades hetkel teadaolevat informatsiooni kavandatava tegevuse kohta ei ole selle realiseerimisel alust eeldada olulise ebasoodsa keskkonnamõtjute kaasnemise ja detailplaneeringu läbiviimiseks ei ole vaja algatada KSH-d. Eelhindangu koostamisel toodi välja meetmed, tingimused ja soovitusel, mida tuleb detailplaneeringu lahenduse väljatöötamisel ja elluviimisel mõjude leevendamiseks rakendada (sh nõue säilitada metsapuhver kotka elupaiga ja rajatava päikesepeakide vahel, tööde teostamise ajaline piirang, tingimused planeeringuala ökoloogilise seisundi tõstmiseks jms). Planeeringu algatamise hetkel täiendavate uuringute vajadust ette ei nähtud.

Detailplaneeringu koostamise algatata ja kehtestaja on Muhu Vallavolikogu (Keskuse, Liiva k, Muhu vald, Saare maakond 94701, telefon: 4530672, vald@muhu.ee), koostamise korraldaja Muhu Vallavalitsus (Keskuse, Liiva k, Muhu vald, Saare maakond 94701, telefon: 4530672, vald@muhu.ee). Koostaja on DP Projektbüroo OÜ (Rohu 5, Kuresaare 93819, alar@dpprojekt.ee).

Detailplaneeringu koostamise algatamise ja keskkonnamõtjute strateegilise hindamise algatamata jätmise otsusega on võimalik tutvuda läbi Muhu valla dokumendiregistri või Muhu Vallavalitsuses (Keskuse, Liiva k, Muhu vald, Saare maakond) lahtiolekuaegadel.

Muhu Vallavolikogu algatas oma 16.8.2023. a otsusega nr 108 Liiva küla Raunmäe katastriüksuse (47801:004:0511, 16497 m²) detailplaneeringu.

Muhu vald soovib katastriüksusele rajada elukondlikku hoonestust, sealhulgas toetusvajadusega inimestele. Raunmäe katastriüksus asub Muhu valla üldplaneeringuga määratud detailplaneeringu koostamise kohustusega alal, mistõttu lähtudes PlanS § 125 lg 2 on soovitud tegevuse elluviimiseks vajalik detailplaneeringu koostamine.

Detailplaneeringu eesmärgiks on piirkonda sobivate üksikelanute ja väheste abi- ja toetusvajadusega inimestele elumute ning vajaliku taristu rajamine.

Planeeringu algatamise hetkel täiendavate uuringute vajadust ette ei nähtud.

Muhu Vallavolikogu jättis oma 16.8.2023. a otsusega nr 109 algatamata Tamse küla Krundi kinnistu ja selle lähiümbruse detailplaneeringu keskkonnamõtjude strateegilise hindamise.

Muhu Vallavolikogu algatas oma 14.10.2021. a otsusega nr 196 Tamse küla Krundi kinnistu ja selle lähiümbruse detailplaneeringu. Planeeringuala hõlmab Muhu vallas Tamse külas asuvaid Krundi (47801:002:0426), Staadioni (47801:002:0403), Viktorimaa (47801:002:0427), Metsamaa (47801:002:0429), Jalgpallimaa (47801:001:0700), Kadaka (47801:001:0959), Heina (47801:001:0961) ja Karja (47801:001:0960,) katastriüksuseid. Planeeringuala kogupindala on ca 22,7 ha. Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on elamukruntide moodustamine ning MTÜ Spordiklubi TC 2000 suvebaasi arendamine. Detailplaneeringuga on kavandatud 7 elamukrundi moodustamine. Spordibaas tennisväljakute ja majutushoonetega säilitatakse.

Planeeringuala piirneb läänest väikeses ulatuses Väinamere hoiualaga. Detailplaneeringuga kavandatava tegevuse eeldatava keskkonnamõtjute olulisuse väljaselgitamiseks on Muhu Vallavalitsus koostanud keskkonnamõtjude eelhindangu tulemustest ja Keskkonnaameti seisukohast ning arvestades kavandatud tegevuse iseloomu ning asjaolu, et detailplaneeringuga kavandatavad tegevused jäävad hoiuala piiridest väljapoole, leidis Muhu Vallavolikogu, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõtjute, mida peaks hindama läbi keskkonnamõtjute strateegilise hindamise.

Detailplaneeringu koostamise algatata ja kehtestaja on Muhu Vallavolikogu (Keskuse, Liiva k, Muhu vald, Saare maakond 94701, telefon: 4530672, vald@muhu.ee), koostamise korraldaja Muhu Vallavalitsus (Keskuse, Liiva k, Muhu vald, Saare maakond 94701, telefon: 4530672, vald@muhu.ee). Koostaja on DP Projektbüroo OÜ (Rohu 5, Kures-

saare 93819, alar@dpprojekt.ee).

Keskkonnamõtjute strateegilise hindamise algatamata jätmise otsusega on võimalik tutvuda läbi Muhu valla dokumendiregistri või Muhu Vallavalitsuses (Keskuse, Liiva k, Muhu vald, Saare maakond) lahtiolekuaegadel.

Muhu Vallavolikogu võttis oma 16.8.2023. a otsusega nr 111 vastu Vahraste küla Pihlaka ja Vare katastriüksuste detailplaneeringu

Vahraste küla Pihlaka (47801:003:0537, 14803 m²) ja Vare (47801:003:0538, 10010 m²) katastriüksuste detailplaneering on algatatud Muhu Vallavolikogu 21.9.2022. a otsusega nr 63. Detailplaneeringu eesmärgiks on katastriüksustele elamu ja kõrvalhoonete rajamine ning ehituskeeluvööndi vähendamine kavandatud tegevuse võimaldamiseks. Tulenevalt ehituskeeluvööndi vähendamisest on tegemist üldplaneeringut muutva detailplaneeringuga.

Planeeringuala ei krundita. Katastriüksustele nähakse ette ühe hoonestusala moodustamist. Mõlemale hoonestusale on lubatud rajada elamu ja kuni 3 abihoonet, ehitusaluse pindalaga kokku kuni 400 m². Olemasolev hoonestus likvideeritakse. Detailplaneeringuga tehakse ettepanek ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks hoonestusala ja kavandatava juurdepääsutee ulatuses. Detailplaneeringu elluviimisega ei kaasne eeldatavalt piirkonnale olulisi mõjusid.

Detailplaneeringu avalik väljapanek toimub ajavahemikul 5.9. – 5.10.2023 Muhu vallamajas, aadressiga Muhu vald Liiva küla Keskuse. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste arutelu toimub 12.10.2023 kl 16.00 Muhu vallamajas.

Detailplaneeringu materjalidega on avaliku väljapaneku kestel võimalik tutvuda lahtiolekuaegadel Muhu vallamajas ning valla kodulehel: www.muhi.ee/avalikud-valjapanekud.

Muhu Vallavolikogu tunnistas oma 16.8.2023. a otsusega nr 112 kehtetuks Kallaste küla Lansk-Ranna kinnistu detailplaneeringu.

Muhu Vallavolikogu on 17.3.2006. a otsusega nr 35 kehtestanud Kallaste küla Lansk-Ranna kinnistu detailplaneeringu. Detailplaneering hõlmas 7,11 ha suurust Lansk-Ranna katastriüksust. Planeeringu eesmärgiks oli maaüksuse kruntimine, ehitusõiguse määramine ning vajaliku infrastruktuuri planeerimine.

Planeeringulahendus nägi ette kinnistu jagamist kolmeks katastriüksuseks, millest kahele elumute ja abihoonete rajamist. Kolmas katastriüksus nähti ette jätta maatulundusmaas sihtotstarbeliseks. Planeeringuga määrati hoonestusala, ehitusõigus ning arhitektuursed tingimused. Täna on detailplaneering

osaliselt ellu viidud. Maaüksus on krunditud ning alustatud on ehitustegevusega.

Detailplaneeringu tunnistatakse kehtetuks planeeringuala maaomanike taotlusel. Maaomanikud ei soovi detailplaneeringut praegusel kujul ellu viia. Hetkel kehtiva planeerimiseaduse kohaselt ei ole Lansk-Ranna detailplaneeringuga kavandatud tegevuste jaoks vaja koostada detailplaneeringut. Samuti ei tulene detailplaneeringu koostamise kohustust Muhu valla üldplaneeringust. Seega ei ole käesoleval hetkel vajalik detailplaneeringu koostamine alale elumute ja kõrvalhoonete rajamiseks. Lansk-Ranna detailplaneeringu kehtetuks tunnistamisel tuleb hoonestuse kavandamisel lähtuda üldplaneeringuga määratud kasutus- ja ehitustingimustest, mis on aluseks projekteerimistingimuste andmisel ja ehitusteatise kohustusega hoonete ehitamisel.

Kuivastu küla Merevälja katastriüksuse (47801:008:0147) detailplaneeringu eelnõu avaliku väljapaneku tulemused

11.7.–11.08.2023 toimus Kuivastu küla Merevälja katastriüksuse detailplaneeringu eelnõu avalik väljapanek. Avaliku väljapaneku tulemuste arutelu toimus 18.8.2023.

Kuivastu küla Merevälja katastriüksuse detailplaneeringu eesmärk on suvila ja abihoonete rajamine ning ehituskeeluvööndi vähendamine kavandatud tegevuse võimaldamiseks. Tulenevalt ehituskeeluvööndi vähendamisest on tegemist üldplaneeringut muutva detailplaneeringuga.

Avaliku väljapaneku kestel esitasid omapoolsed arvamusel kahe naaberkinnistu omanikud, kes soovisid, et planeeringualale kavandatava tee kaudu nähtaks ette juurdepääsu ka nende kinnistutele ning seataks vastavad juurdepääsu servituudid. Muhi Vallavalitsus nõustus ettepanekuga ning planeeringut täiendatakse vastavalt.

Muhu Vallavolikogu otsustega saab tutvuda lahtiolekuaegadel Muhi vallamajas ja aadressil www.muhi.ee/Dokumendiregister Täiendav teave tel 453 0680, maa@muhi.ee

Muhu Vallavalitsus teavitab detailplaneeringutest valla kodulehel, maakondlikus lehes ja üldjuhul ka ajalehes Muhulane (kui ilmumissagedus võimaldab). Lisaks on võimalus tellida endale teavitused meilile. Selleks palume saata meililistiga liitumise soov aadressil maa@muhi.ee

Palju õnne!

Parimate haridustöötajate nominentide seas oli Aasta klassiõpetajana esitatud Muhi Põhikoolist **Karina Kütt** ja Aasta lasteaiaõpetajana Muhi Lasteaia **Eve Talvik!**

Oleme teie üle uhked!

Karjamaa kümnevõistlus 2023

Karjamaa kümnevõistlus toimus 5. augustil Muhus Pallasmaa külas juba seitsmendat aastat. Karjamaa kümnevõistlus on eksperimentaalne, mõnusalt ekstreemne ja maalähedane tõlgendus traditsioonilisest kergejõustiku kümnevõistlusest. Algsest sõprade mõõduvõtust on saanud laiem iga-aastane spordiüritus, kus tuleb kokku panna kümme ala: 60 m puupakkudel jook, paigalt kaugushüpe, kiviaiakivi heide, karjapoiss, 300 m karjamaastikujooks, 60 m kadakatõkkejooks, saarepuuseibi heide, kaikhüpe, malakavise ja 1000 m jook merre.

Sellel aastal osales üritusel 23 mees- ja 9 naisvõistlejat üle Eesti. Lisaks muhulastele ja saarlastele oli osalejaid Harjumaalt, Tartust, Värskast, Viljandist, Vändrast ja mujaltki.

Meeste konkurentsis võitis oma kokku neljanda tiitli **Rauno Liitmäe** kõigi aegade Karjamaa rekordtulemusega 9619 punkti. Sellele aitas kaasa võitlus **Romet Vahteriga**, kes saavutas võimsa 9369 punktiga teise koha. Kolmanda koha pälvis **Koit Simso** 8215 punktiga.

Naiste arvestuses võitis oma teise Karjamaa tiitli **Linda Kivistik**, kelle kogutud 7696 punkti on samuti uus ja võimas Karjamaa rekord. Teise koha saavutas **Teele Treiel** 5794

punktiga ning kolmanda koha **Maarja Põldoja** 5345 punktiga.

Kohtumiseni 2024. aasta Karjamaa kümnevõistlusel!

Koit Simso

Kadakatõkkejooks.

Kaupo Küti

XX MUHU JOOKS

Algus lk 3.

Noormehed 8. **Joosep Luht** 0.27.00,3

Poiss 38. **Remy Mägi** 0.33.08,1
Tüdruk 45. **Joanna Luht** 0.33.38,9

Aktiivsem Muhu küla - **Oina küla**

Vanim osaleja - **Väino Vaha**
Noorim osaleja - **Anita-Loviise Tamm**

Loosiratta võitja - **Indrek Edasi**

Muhu Vallavalitsus ja SK Muhu tänavad toetajaid ja abistajaid

Ivo Aulik, Saaremaa Spordiliit, Eesti Kultuurkapital, Bivarix OÜ rattapood, Ateco Ehitus OÜ, muhubrands.com / Engvels OÜ, Collester OÜ, OÜ Muhu Pagarid, Premia Tallinna Külmoone AS, Saaremaa Vesi OÜ, Kaie Õun, AS Tiir Piiri kauplus, OÜ Kiiskar, Heaolutoake OÜ, Muhurito / Meite Napoli, MuRuCraft / Fitt-smile OÜ, STÜ, Tempore OÜ, Nett Tikand OÜ, Muhu Vesi OÜ, Muhu Käsitööselt Oad ja Eed, Muhu Puidukoda OÜ, Männiku käsitöötuba, Tõnise talu, Muhu Liha Tü, "Kätega Loodu" käsitööpood / "Oolas Ooletaja" puukäsitöö, Aimar Lauge.

Täname kõiki osalejaid! Head treenimist ja liikumist ning kohtumise 21. Muhu jooksul 2024.

Noortekeskuse suvi ...

Algus lk 1.

õpilasmalevate toetus.

Õpilasmaleva lõpetas sel aastal noortefestival. Muhu noortefestival toimus 6. korda ja tänavu korraldati seda koos EduVik projektiga. Eriti hea meel on, et festivali programmi panid sel aastal kokku noored ise. Festivali raames toimusid mitmesugused töötoad, nagu Mondo Kliimakool, Örreke CD-de taaskasutus, podcastide tegemine ja slackline. Lisaks sai lisateavet õppimis- ja rahvusvaheliste võimaluste kohta YFU ja Eurodesk tekidest. Toimeka päeva lõpetas Ingeri kontsert Muhu Põhikooli aulad.

Augusti lõpp tõi Muhu Noortekeskusesse rahvusvahelise värvi, kui toimus Erasmus+ noortevahehus koos Iirimaa ja Malta noortega. Vahetus nimega "Nature of Self-care" keskendus vaimse tervise tähtsusele ja viis osalejad loodusesse, kus nad said arutleda erinevate füüsilise ja vaimse tervise takkude üle ning jagada kogemusi teiste noortega erinevatest kultuuridest. See oli suurepärane võimalus noortele laiendada oma maailmapilti ja saada uusi sõpru rahvusvaheliselt. Erasmus+ noortevahehusust kaasrahastas Euroopa Liit.

Sügisel tulekul

Alates sügisest on Muhu Noortekeskus avatud esmaspäevast reedeni kella 13.00-st kuni 18.00-ni. Jätkuvalt on noortekeskuses võimalik tähistada sünnipäevaseid.

Sügisel jätkuvad meie pooleli olevad rahvusvahelised projektid ning noortel on, mida oodata.

Üks eriti põnev uuendus on seotud tehnoloogiaga - meil on tulemas 3D printer, mis annab võimaluse uurida ja katsetada 3D-printimise maailma ning luua oma loomingulisi projekte.

Lisaks sellele on Muhu noortel tänu Muhu Noortekeskuse koostööle Triumphhealthiga ligipääs Triumphland Saga vaimse tervise mängule. Küsi ligipääsu koodi Kadri ja Liia käest.

Kuid see pole veel kõik! Sügis toob endaga kaasa ka põnevad väljasõidud. Juba 23. septembril läheme külla Kiiretele Putukatele Valjalas, kus noored saavad kahe- ja neljarattalise tehnikaga ennast proovile panna.

Lisateabe saamiseks jälgi ikka meie sotsiaalmeediat või lihtsalt astuge noortekeskusest läbi.

Liia ja Kadri noortekast

ORISSAARE KULTUURIMAJA
& MAASILINNA SELTS
KUTSUVAID SIMMANILE

Viska nalja!

kogumiku "Hiidlane naerab" ainetel

Lavale seadnud Piia Bergstein
Tantsud Mall Noormets
Laulud Peeter Dudnik
Lavakujundus Aare Martinson

Nalja viskavad Peeter Dudnik,
Eine Järmut, Taimi Kirr, Mall
Noormets, Mihkel Mereäär, Anu
Viljaste, Ene Üts, Piia Bergstein
Kulisside taga
Silvi Teesalu, Krista Riik

HELLAMAA

15.september 2023 kell 19

454 51 60 / 5347 3668

FB Orissaare kultuurimaja
FB Maasilinna tegemised

Piletid kohapeal 7.-

Pulmadest ja abieluga seotud tavadest Muhus (6)

Algus aprilli Muhulases.

Tuleb rõhutada, et kuigi me varasemate sajandite muhu riietest peaaegu midagi ei tea, siis 18. sajandist on teada just pulmapõlled ja tanud, mida veel 20. sajandi algul õnnestus muuseumikogudesse korjata. Kõrgeid tanusid on Eesti Rahva Muuseumi kogudes lausa 36. Neist enamus on vanemat tüüpi lilltikandiga valged tanud. Pruut oli esimesel päeval tavaliselt *ojo* all, nii et keegi teda õigupoolest ei näinud, ja siis kanti valget tanu teisel päeval, kui pruut kogu oma ilus pulmarahva ette ilmus. Hilisemal ajal kandsid need, kellel vana valge tanu olemas oli, seda siis esimese päeva õhtul koos nn häbilinaga, millega peiupoolne silm kinni kaeti. Teisel päeval kanti juba uut moodi litrite ja männaaplikatsioonidega pruuditano, tanulina kanti kaelas. Üks valgetest tanudest, mis teistest 10 sm madalam - nimelt ainult 18 sm, on kinnituseks teatele, et pruuditano olid varem madalamad ja neid kanti kogu noorikuaja. Noorikuks nimetati abielunaist kuni esimese lapse sündimiseni. Schmidt nimetab tanutamisel pruudile pähe pandavat tanu nuditanuks, mille ümber seatakse *arjutanu*. Võimalik, et tegemist oli just sellise tanuga. ERM-i valgete tanude seas on neli, millel on teistsugune kuju ja puudub lillemuster. Kaks nendest on pärit Kõinastult, üks Tusti külast ja üks Igakülalt.

Teadat on veel, et varem oli pulmaümbriku all pärltikandiga tari, mille sai küljest ära harutada. Eesti Rahva Muuseumis on selliseid tarisid ja Saaremaa Muuseumi kogus ka ümbrik koos tariga.

Tanud.

Ümbrik tariga.

18. sajandist on pärit Eesti Rahva Muuseumis asuvad pulmapõlle tükid ja katke. 19. sajandi männalise ehk lipulise põlle vaskkujused ehk rõhud olid moes keskajal, neid kasutasid aadlikud ja linnarahvas eriti meelsasti ja rohkesti. 15. sajandi lõpus läksid need linnas moest, aga leidsid 19. sajandil tee muhu pulmapõlledele.

Lisanditeks vöö ja ehted: suur sõlg ja kärniline ehk kividega sõlg ja kaelakorrad ehk pärlid.

Tundub, et kui seelik oli välja vahetanud ümbriku, võis pruut olla käiste ja ümbrikuga. Igal pruudil selliseid võtta ei olnud ja ka uusi riideid, mida kanti ainult üks kord, ei saanud enamus pruute endale lubada. Reeglina sai pruut endale pulmadeks uued riided, mida ta edaspidi pidulikel juhtudel ja kirikus kandis.

Kui oranži seeliku kõrvale tuli kollane ja igapäevaselt kanti juba linnamoelist riiet, siis pandi pruudile selga oranž seelik. Sealt sai alguse komme, et esimesel päeval oli pruut valge kleidiga ja teisel pani selga muhu riided. 20. sajandi teisel poolel kandis pruut *roositud aiaga* kollast *siilikut*.

Põhimõte, et pruudiülikond tähendas ka üleriideid - kasukat ja *vammust*, kestis kuni I maailmasõjani. Enamasti olid pulmad külmal aastaajal, nii et kinnaste kandmine oli igati loomulik. Piduliku riietuse juurde kuulunud naiste vammuse kohta on üks teade, et eestlaste vammustel olnud *rinnakirjad*, rootslaste omadel mitte. ERM-i kogus on üks lambapruun Muhust kogutud naistevammus, mis on rinnakirja-

deta. Teatavasti käib nende kirjade kohta legend, et need on 1227. aastal piinatud sugudelede mälestuseks. Karta on, et seda piinamist tuli ette ka hilisemate sajandite sõjakäikude ajal. Vammused, mis 19. sajandi lõpus olid mustad, olid varem ka hallid ja valged.

Pastor Schmidt pulmakirjelduses on juttu veel *ojolinast* ja *ojokuuest*. Kui *ojolina* oli nelinurkne riidelaid, mis sajandi lõpu-polele järjest kahanes ja 20. sajandi alguses võis selleks ka roosiline rätik olla, siis *ojokuuest* pole sajandi lõpus enam mingit juttu. 19. sajandi alguses olnud *ojokuub* aga nii pruudid kui peigmehele.

Enne kootud vattide ilmumist oli muhu meeste riietuseks kootud kangast nn *lippidega vatt* ja põlvpuksid, mis muutusid sajandi lõpu-polele järjest pikemaks.

Eda Maripuu

Lisatud fotod esemetest on Eesti Rahva Muuseumi kogudest. Ümbrik on Saaremaa Muuseumi kogust.

Undrehti asjade päe

16. septembril kl 9 – 15 Liiva turuplatsil

Undrehti Asjade Päeval saab osta, müüa, vahetada, annetada koduseid esemeid, rõivad, sporditarbeid, raamatuid, lastekaupu - kõike, mis on sinul üle, aga teisel läheb taris. Rohevahetus jm. NODILAAT.

Avatud on parandustelk ja erinevad töötoad, kus valmistatakse taaskasutatud materjalist uuele ringile minevaid esemeid ning kus saab aimu, et parandamine on kui vana väärindamine.

Kätli töötoas saab tegeleda "koidisainiga", samuti villaseid sokke parandada.

Paberkottide valmistamine ja kaunistamine.

Töötoas osalemine PRII.

Marju töötoas on võimalus sügise-est loodusest korjatud okstest, lilledest jms loodusest kauneid pärge või lillkaunistusi seada. Töötoa tasu kokkuleppel kohapeal (vajadusel materjalide tasu).

Murucrafti pood kutsub töötuppa, kus koos noortega valmistada moodsaid juuksekkumme. Materjaliks murucrafti disainkangad. Hea võimalus endale äge juuksekkum disainida ja õmmelda. Algus kl 10 - kuni soovijaid jätkub, korraga mahub laua äärde 5 osalejat, siis jooksvalt saavad soovijad lisanduda. Osalemine PRII.

Võimalus tulla loenguid kuulama ning kaasa mõtlema, arutlema vanasse Koosta restorani majja.

Loengud algavad kell 14.00 ja orienteeruv lõppaeg kell 15.00. Kõige lõpus ühine arutelu.

13.30 Kristjan Sisa - Materjalide ökoloogiline jalajalg, eseme elukaar. 14.00 Rein Saksakulm - parand-esemed, nende elukaar.

14.30 Alliki Oidekivi - rahva-rõivaste ja parandtekstiilide hoidmine, säilitamine.

- Ringmajandusest lähemalt.

Kauplajate registreerimine (lauamaks 2.-) ja täpsem teave telefonil 5307 1949, e-post: kultuur@muhu.ee

Laadale registreerimine toimub orienteeruvalt 14. septembrini, kuni kohti jätkub.

KÜLASEMA SÜGISFESTIVAL - LAAT

9. SEPTEMBRIL, 2023
KELL 10 - 14 KÜLASEMA KÜLAPLATSIL
Tule müüma, ostma, lustima, õppimal

- LAADAKAUP - aiasaadused, liha - kala, taimed, mesi, kistöö, keraamika jn
- LAADAKOHVIK
- LOTERII
- ROHEVAHETUS
- KIRBUKAS
- TÖÖTOAD väikestele ja suurtele
- LAADATULETUSED

KULTUURIPROGRAMM alates 11.00

NBI mitmiku ei ole info ja mitmiku registreerimine 55 37 225 Mall
KOHTUMISENI KÜLASEMAS!

September on Muhus laadakuu, mille avab meeleolukas KÜLASEMA SÜGISFESTIVAL - LAAT laupäeval, 9. septembril kella kümnest kaheni (10.00 – 14.00) külalplatsil. Tegevust ja lusti jagub kogu perele, nii lastele kui suurtele. Ilm tuleb ka ilus! Plaanis laadamüük, rohevahetus, loterii, kirbukas, töötoid, laadakoht ja põnev kultuuri-programm. Tule müüma või ostma või osalema. Oma müügisovist või põnevast kaasalõõmise ideest võib jätkuvalt teada anda telefonil 55 37 225 (Mall).

Kohtumiseni Külasesmas!
Külase Ma Külaseltsing

EUROOPA LIKUVUS NÄDAL
16.-22. SEPTEMBER 2023
Liida ja liigut!

JALGRATTAMATK NR 5
Igaküla - Rinsi - Liiva
Giid: Eda Maripuu
START:
Piiri Magasiada eest
kell 9.00

LIKUVUSPÄEV MUHUS
17.09.2023
MÄNGUDE TÄNAV
Liiva turuplatsil kell 12 - 15
KIIRMALE TURNIIR/ KUMMIKEKSU TÖÖTUBA
ÜHISPIKNIK

24. septembril kl 12 – 16 rattamatk
Võiküla - Rässa.

Ostame

- raieõigust
- kasvavat võsa ja raiejäätmeid

Sobivad ka surnud ja murdunud saare enamusega langid.

Pakume

- võsalõikust giljotiiniga
- raie teenust
- küttepuid

Võtame rendile heinamaad.
Hind sõltuvalt maa seisukorrast alates 65€ / ha.

MUHU VARAHALDUS

info@muhuvarahaldus.ee www.muhuvarahaldus.ee tel 53536365

90 aasta eest...

Veepuudus Muhus. Ühismeierei seisab veepuudusel. Mitmetes Muhu külates ja keskustes valitseb praegu veepuudus. Kaevudest on vesi otsas, vett veetakse allikaist või kaugemalt veerikastest kaevudest aamidega koju. Kuid rohke veevõtmise tagajärjel kipub viimasteski vesi lõppema. Läänud nädalal sadas korra kaunis tugevasti vihma, kuid see ei suutnud veel mõjuda kaevudele, kuna Muhu maad on enamikult kõrged ja kergesti kuivakartvad. Ka Muhu ühismeierei, mis asub Liival, on tabanud veepuudus, mille tagajärjel töö meiereis ajutiselt seisab. Meierei suurkaevust, mis 50 jalga sügav, lõppes vesi juba mitme päeva eest. Praegu on käimas suurkaevu sügavamaks puurimine kuni saja jalani, arvates maapinnast. Siis loodetavasti ei lõpe vesi sellest kaevust kunagi enam. Puurimise edukust takistab kivikihtide kõvadus. Nii näiteks puurisid mitu meest terve päeva täie hooga, kuid sügavust saadi ainult mõned tollid sel päeval. Õnneks järgneb sellele ülikõvale kihile jälle pehmem kiht, mis võimaldas puurida sügavust paari jala ümber päevas.

Meie Maa 12.9.1933, lk 2.

Muhulase mälumäng

Teema: järelsõna (või vahepala)

12. augustil sai esimesele mälumänguastale järsk ots tehtud, et Muhu jooksu üritust auhindade kättejagamiseks ära kasutada. Kiirest lõppmängust tulenevalt jõudis või tahtis vastata vaid kolm inimest ja vaid üks neist vastas õigesti.

Küsisin, mis aastal tähistati Muhu vallas esmakordselt ametlikult 8. märtsil rahvusvahelist naistepäeva. Õige vastus – **aasta 1941**, sest eks oli see esimene kord, kui nõukogude võim ja märtsikuu kokku langesid.

Õige vastuse andis Edgar Grünberg, kellele see oli ühtlasi üheksas kord aasta jooksul õigesti vastata. Üleüldse osales see tubli mees 11 korda, üks kord jäi millegipärast vahele.

Lugesin kokku, et aasta jooksul osales 25 erinevat vastajat, mõni neist piirdus vaid 1-2 korraga, enamus aga, olles kuradile sõrme andnud, ei suutnud enam kätt lahti tõmmata.

Nüüd oleme 12 kuud oma halle ajurakke vaevanud ja teeme neljakuise sügispuhkuse. Tegelege vahepeal rohkem oleviku ja tuleviku probleemidega, jätame mineviku korra rahule.

Kui jõudu jätkub ja ajalehed ikka edasi ilmuvad, alustame jaanuaris uuesti. Elage vahepeal nii hästi kui vähegi saate.

Ivo Maripuu

Maailmakoristuspäev kutsub koristama kodukanti, kalmistuid ja randu

Hoogtöö korras koristamine iseenesest ei ole lahendus, vaid tähtis meeldetuletus. Tänavusel Maailmakoristuspäeval **16. septembril** on kõik eestimaalased oodatud taas koristama. Suuremaid avalikke koristusi on kõigil võimalik ka maailmakoristuse kodulehel maailmakoristus.ee registreerida, kutsumaks sekka rohkem huvilisi. Koristuspäeval võib iga inimene leida endale südamelähedase paiga ja selle prügist puhtaks teha. Igasugune panus on tähtis ja vajalik.

* Väikeprügi kogumiseks soovitame kasutada taaskasutatud kotte (vanad saia- ja leivakotid). * Ohutuse tagamiseks soovitame kasutada kindaid, vajadusel helkurvesti.

MUHU
Mihklipäeva laad 2023
30.09 | 9.00-14.00
LIIVA TURUPLATSIL
KELL 10-12 ESINEVAD:
SAAREMAA SIMMANITANTSU KLUBI,
KARMOŠKADEL: RAIMO KALD, AIN ANNUS
LÖÖTS: MIHKEL TUULIK

AVATUD KÄSITÖÖSELTSI OAD JA EED KOHVIK, LAADALOTERII

KALOSSIDE MAALIMISE TÖÖTUBA
TRIINU TRAUMANN (15.-/25.-)

KAUPLEJATE REGISTREERIMINE
TEL 5307 1949,
KULTUUR@MUHU.EE (KÄTLI).
VAATA LISA:
FB SÜNDMUS MUHU MIHKLIPÄEVA LAAT,
MUHU.EE

TÖRE PÄEV!

MUHU ELAV PÄRAND

28.09-01.10.23

28.09/17:00 Hellamaa Külakeskuses

HELMEKEE VALMISTAMISE TÖÖTUBA.

Alliki Oidekivi

29.09/17:00 Käsitööseltsi Oad ja Eed
töötoas Liival:

KÖLADEGA KUDUMINE, Alliki Oidekivi

SUKAPAELA PUNUMINE, Kätli Saarkoppel

30.09/15.00 Liiva Keskuses loeng

MUHU ROOKATUS, Mihkel Ling

Info ja registreerimine:

Tel 5307 1949, muhu@kultuur.ee

elav pärand

Muinsuskaitsepäevad

28.09-01.10.2023

Aeroobika treeningud teisipäeviti kl 19 lasteaias saalis. Juhendaja Jana Toomsalu. Täiskasvanu 7, lapsed 3 eurot, kestvus 60 min.

Selga mugav riietus, kaasa vesi, matt+raskus, jalga tossud.

Eelnev kogemus ei ole vajalik, alusta sealt, kus oled.

Oodatud on lapsed, naised, mehed.

avatud T-L kl 10–15.

Suletud P, E.

Tel 5348 9445 Mare.

* **Müüa** käsitsi kooritud kuuse-
latid, aiapostid, katusealgaad ja
mõrravaiad. Tel 5662 5497.

* **Ostan** korteri, maja või äripinna
Muhu saarel. Telefon 512 3086.

Kadunud SA annetusnumber 900
6776 (kõne 5.-)

Kirikuteated

EELK Muhu Katariina kogudus

Pühapäeval, 10. septembril kl
14 jumalateenistus armulauaga
(kirikus).

Pühapäeval, 24. septembril kl
14 jumalateenistus armulauaga
(kirikus).

Värsked teated kodulehel muhu.eelk.ee

Koguduse õpetaja **Hannes Nelis**
Tel. 529 1881, e-post:
hannes.nelis@eelk.ee

EAÕK

Rinsi Neitsi Maria Kaasani
Pühakuju kogudus

Jooksvad teated fb: Muhu-Rinsi
kirik

Hellamaa ülemapostlite Peet-
ruse ja Pauluse kogudus
Jooksvad teated fb: Hellamaa
kirik.

Septembris Muhus liturgiaid
plaanis ei ole. Järgmine teenistus
on Rinsis 22. oktoobril algusega kl
10 (kiriku templipüha).

Viinakuu juubilarid ja sünnipäevalapsed

Leili Toom 95 (1.10)
Laine Tüür 93 (16.10)
Lauri Einer 92 (16.10)
Laine Niidi 91 (15.10)
Helgi Kann 91 (29.10)
Bruno Mägi 89 (1.10)
Valdur Tamm 89 (5.10)
Ilmar Vaga 89 (29.10)
Mari Alt 85 (15.10)
Linda Kollo 82 (2.10)
Malle Tiidovee 82 (24.10)
Anne Leesla 75 (23.10)
Aivo Maltis 70 (5.10)
Anu Ellip 70 (8.10)

Silvi Piller 70 (10.10)
Sirje Tarvis 65 (22.10)
Irene Aav 60 (23.10)

Palju õnne!

Märkus: kes ei soovi oma sünnipäeva avaldada, palume sellest märku anda vähemalt kaks kuud enne, kuna Muhulane avaldab igas numbris mitte algava, vaid järgmise kuu sünnipäevalapsed.

KORSTEN PUHTAKS

tel 56935883

Aadu Söld • Saare korsten OÜ

Adrem Kinnisvara

www.adrem.ee

Kõige parem ülevaade Muhu kinnisvarast!
Kinnisvara vahendus ja arendus alates 2002. aastast.

Meie kontor asub nüüd uues Muhu Majas, Liiva keskuses, kus on mugav võimalus meie klientidel kaugtööstuste vormis lepinguid sõlmida.

Lauri Kolk, lauri@adrem.ee, +372 5191 2950

Allan Pajus, allan@adrem.ee, +372 56 900 411

Võta meiega julgesti ühendust, kui soovid osta-müüa!

Noppeid

*"Olen alati öelnud, et olen hingelt
esmlt muhulane, alles seejärel
eestlane," ütleb 5. augusti Saarte
Hääles Lalli küla elanik, näitleja,
luuletaja ja stsenaarist Villu
Kangur.*

Seente lummuses koos Veiko Kastanjega

16. septembril Pädaste mõisas
kl 14 – 22.

Vt lähemalt [padaste.ee/et/event/
seente-lummuses](http://padaste.ee/et/event/seente-lummuses)

Täiendus eelmise lehe kirjutisele

"Küll olid uhked pulmad!"

Tänukumardus kuulub ka allpool nimetatutele, kes mingil müstilisel kombel on varem nimetamata jäänud (taas tähestikulisel järjekorras): Allan Noormets, Anu Kaljuste, Elo Pajuniit, Leena Peegel, Margit Kilumets, Mati Tartu, Ragnar Matson ja Rein Saksakulm.

Külasema Külaseltsingu nimel

Silla Mall

Oktoobri Muhulase materjalid on teretulnud 30. septembri õhtuni.

Toimetab Anu Pallas,
tel: 5228 929, e-post: muhulane@muhu.ee
Muhulane ilmub kord kuus.
Internetis www.muhu.ee/muhulase-arhiiv
Trükkinud Saaremaa Trükikoda 450 eks.
Hind 50 euro senti

IN MEMORIAM

Meie hulgast lahkus

3. augustil 89-aastane **Helju Pira**.

Tunneme kaasa omastele!